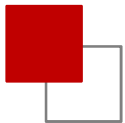

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA I SIGURNOST NA RADU
Croatian Institute for Health Protection and Safety at Work

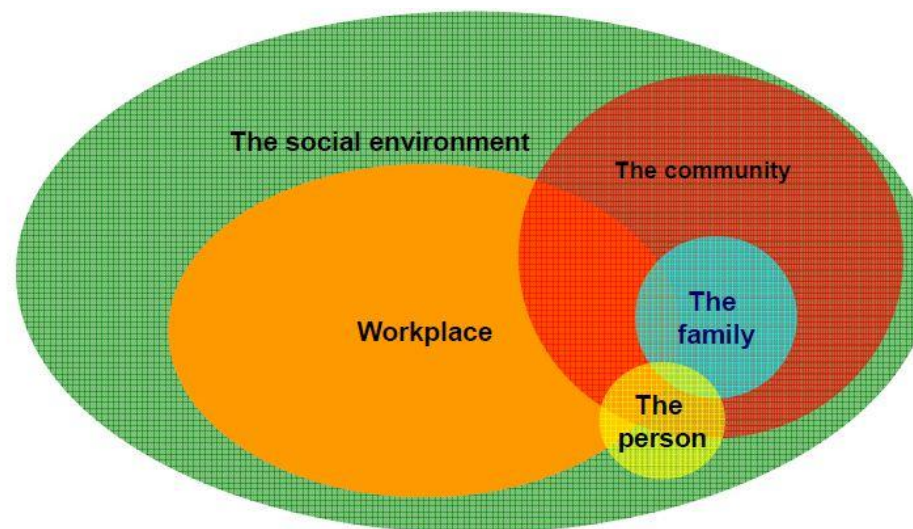

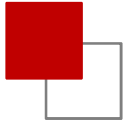
Prevenција ovisnosti na radnom mjestu

Prim. dr. sc. Nada Tur i

- Zloupotreba alkohola i droga raste u **općoj** populaciji, ali i **radnoj** pa predstavlja problem koji više nije moguće tolerirati, a niti potencijalnu diskriminaciju ovisnika
- Predstavlja dio privatnog života, ali može značajno utjecati na sigurnost obavljanja rada
- Čimbenici radnog mjesta mogu izazvati ili pogoršati ovisničko ponašanje radnika

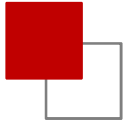

Faktori radnog mjesta koji mogu povećati zloupotrebu alkohola i droga

- putovanje na posao i rad izvan mjesta stanovanja
- kulturne norme koje potiču ovisničko ponašanje
- dostupnost alkohola i droga na ili blizu radnog mjesta

- smjenski i noćni rad, nedovoljna kompetencija, preveliki radni zahtjevi, slaba kontrola, horizontalni i vertikalni mobbing, slaba mogućnost napredovanja, produženi rad, izgaranje na poslu, nezadovoljstvo, prezentizam, posljedični stres.

Socioekonomski faktori

- prijetnja gubitka posla
- tip ugovora o radu
- sigurnost posla
- visina zarade
- zakonodavstvo-(rad, zaštita na radu, zaštita zdravlja)

Prepoznavanje ranih znakova ovisnosti

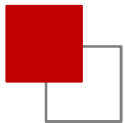
POKAZATELJI UČINKOVITOSTI

promjene u učinkovitosti
izostanci
smanjena koncentracija
neadekvatna prosudba

POKAZATELJI PONAŠANJA

promjene vanjskog izgleda
fizički znaci
promjena raspoloženja
poremećaj pažnje
problemi u komunikaciji

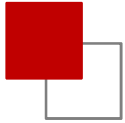

Posljedice

- povećana incidencija ozljeda (25% u 27 zemalja EU kao posljedica ovisnosti)
- povećani troškovi liječenja
- veći apsentizam, prezentizam i fluktuacija radnika
- lošiji rezultati rada
- povećani troškovi za zamjenskog radnika
- smanjena produktivnost

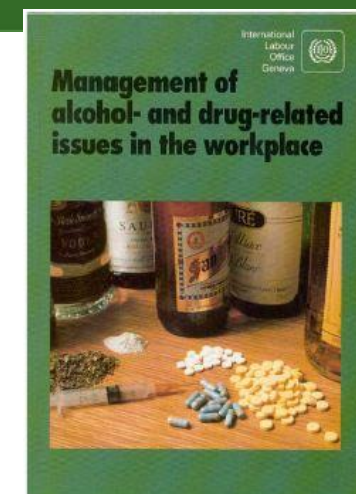
- niski stupanj motivacije
- smanjena učinkovitost
- smanjene kompetencije
- napetost
- smanjena radna sposobnost

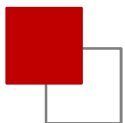

Mjere - ILO

- ovisnost o alkoholu i drogama tretirati kao **zdravstveni problem**
- utvrditi utjecaj ovisnosti na rad
- definirati radne uvjete koji pridonose ovisničkom ponašanju
- svim radnicima omogućiti informiranje, edukaciju i liječenje
- osigurati zaštitu osobnih podataka
- osigurati poticajno radno okruženje za radnike koji su proveli postupak liječenja
- osigurati da radnici kojima treba liječenje ne budu diskriminirani
- kao mjeru izabrati uključivanje u **obavezni program liječenja** prije poduzimanja bilo kakvih disciplinskih mjera

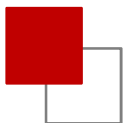

Referentni okvir za prevenciju zlouporabe alkohola i droge na radnom mjestu – Pompidou grupa Vijeća Europe

- Prihvaćen 15. svibnja 2012. godine na međunarodnoj konferenciji

**„Alkohol, droge i prevencija ovisnosti na radnom mjestu-
pitanja i izazovi za Vlade, poslodavce i zaposlenike”**

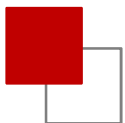
Strasbourg, 14.-15. svibnja 2012.

Konferencija je organizirana s ciljem definiranja temelja za izgradnju **koherentne politike prevencije** ovisnosti na radnim mjestima uz:

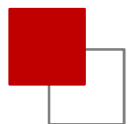
- poštivanje sloboda pojedinaca
- zaštite prava poslodavaca
- osiguranja sigurnosti radnog procesa

kao i razmjene iskustava i prakse među članicama PG u području kreiranja politike i provedbe mjera na području prevencije zlouporabe sredstava ovisnosti na radnim mjestima.

- Deklaracija predstavlja referentni okvir prema kojem će zemlje članice u okviru nacionalnih programa definirati smjernice prevencije ovisnosti na radnom mjestu
- Pri izradi smjernica zemlje članice poštivati će specifične nacionalne i kulturne razlike, integritet i ljudsko dostojanstvo zajamčeno međunarodnim dokumentima o zaštiti ljudskih prava, zaštite prava radnika i obveza poslodavaca

Ima za cilj i definirati ulogu pojedinih dionika : poslodavaca, radnika, i drugih te njihove obveze i odgovornosti

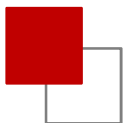

Preporuke

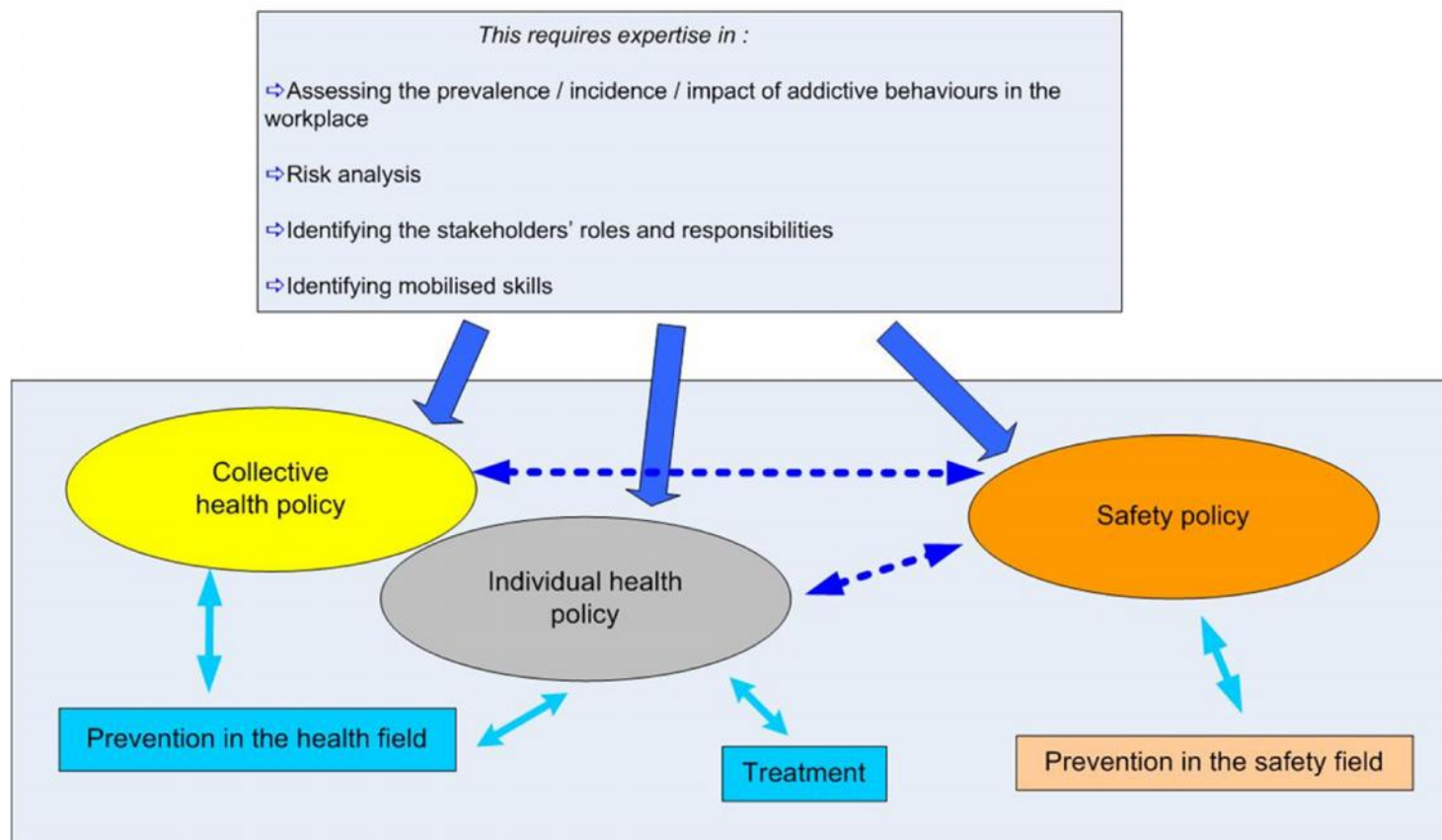
Poslodavci, inspektori zaštite na radu, kadrovsko osoblje, liječnici specijalisti medicine rada i svi ostali subjekti moraju voditi računa o mogućim rizicima koji u radnom procesu mogu nastati zbog rizičnog ponašanja radnika, a predstavljaju opasnost za sve zaposlene

- preventivne mjere
- izraditi sveobuhvatni okvir postupanja na radnom mjestu

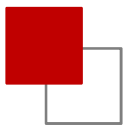

Aim: To construct a Policy combining the health and safety approaches

This Policy must be appropriate, relevant and efficacious in the professional environment

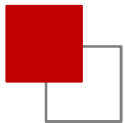
The aim is to develop a comprehensive approach combining health and safety

Implementacija referentnog okvira

- provođenje Nacionalnog plana borbe protiv ovisnosti
- mjere u okviru aktivnosti javnog zdravstva
- odgovornost za prevenciju i skrb tijela socijalne zaštite
- prava i obveze poslodavaca i radnika (nacionalno zakonodavstvo, ugovor o radu, interni pravilnici tvrtke)
- osigurati pravo na zaštitu privatnosti
- osiguranje i snažno promicanje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu

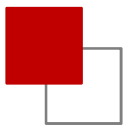
Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe droga

Akcijski plan suzbijanja zlouporabe droga

Zakon o zaštiti na radu

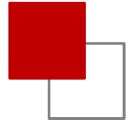
- definiranje protokola suradnje i postupanja u provođenju mjera sprječavanja zlouporabe sredstava ovisnosti
- postupci provjere da li je radnik pod utjecajem sredstava ovisnosti uz poštivanje etičkih načela
- uspostava sudgovornosti zaposlenika, poslodavaca i sindikata u razvoju i primjeni programa prevencije ovisnosti na radnom mjestu
- Informiranje svih sudionika- predavanja, skupovi

Rezultati provedbe

- očuvanje zdravlja radnika - rana prevencija, rano prepoznavanje - **testiranje kao preventivna mjera**, uključivanje u program liječenja, prevencija komplikacija i komorbiditeta, smanjeni troškovi liječenja, restitucija radne sposobnosti
- prevencija nesreća na radu, ozljeda na radu, štete na opremi i sredstvima rada
- jasno definiranje prava i obveza svih dionika
- Zajednički cilj - **RADNO MJESTO BEZ DROGA**

Provedbeni program nacionalnog akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga

2013

Izraditi protokole postupanja poslodavaca, stručnjaka zaštite na radu, djelatnika službe medicine rada, povjerenika radnika za zaštitu na radu u provođenju mjera sprječavanja zlouporabe sredstava ovisnosti uključujući postupovnik provedbe mjera testiranja na droge i druga sredstva ovisnosti

2014

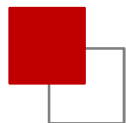
Analiza rizika sa svrhom otkrivanja eventualnog rizičnog ponašanja – na ciljnoj skupini radnika koji rade u smjenama i noću

Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti ovisnika o psihoaktivnim supstancama i onih na supstituciji u odnosu na zahtjeve radnog mjesta

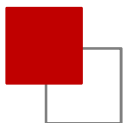
Smjernice za zakonito testiranje na droge na radnom mjestu (European Workplace Drug testing Society ,Oct 2011.)

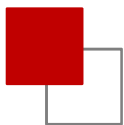
- privatnost i sigurnost mjesta prikupljanja uzorka
- identifikaciju osobe koja daje uzorak (dokument s fotografijom)
- datum i vrijeme testiranja
- zaštitu od namještanja i krivotvorenja
- dokaz o informiranom pristanku(mora razumjeti zašto ga se testira i da ima pravo na laboratorijsku provjeru)
- podatke o lijekovima koje uzima (ako uzima koje?, ako ne navodi vrstu samo notirati da uzima)
- mjesto prikupljanja uzoraka-čista higijenski primjerena prostorija
- oprema za uzimanje uzorka – u skladu sa zahtjevima i uputom (uzeti bar dva uzorka radi kasnije nezavisne provjere)
- službenik mora biti educiran i ovlašten
- treba se čuvati integritet uzorka

Postupovnik za testiranje na droge

- poslodavac je dužan u pisanom obliku internim aktom propisati provedbu
- dužan je upozoriti radnika pri zasnivanju radnog odnosa o tom internom aktu
- radnik pri potpisivanju ugovora o radu daje i suglasnost da ga se može testirati te da je upoznat s internim aktom
- testiranje provodi ovlaštena, osposobljena osoba poslodavca, specijalista medicine rada i eventualno druga dostupna zdravstvena ustanova s kojom poslodavac ima sklopljen ugovor
- pozitivan kvalitativni test zahtjeva obavezno potvrdnu metodu
- zapisnik
- siguran odlazak kući
- mjera obaveznog liječenja prije disciplinskih mjera

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu
Radoslava Cimermana 64a, Zagreb
www.hzzzsr.hr
e-mail: hzzzsr@hzzzsr.hr